

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 2.IX 1965.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Tomislav Haramustek, Pavle Vogin

Prijevoz željeznicom - Pasivna legitimacija željezničkog transportnog poduzeća i osiguratelja - Imalac prava može tužbeni zahtjev podnijeti protiv osiguratelja i željezničkog transportnog poduzeća - U koliko ugovorom o osiguranju nije drukčije određeno, osiguranik ima pravo proti osiguratelju podnijeti tužbu i bez prethodnog reklamacionog postupka - Prema željezničkom transportnom poduzeću aktivno je legitimiran imalac prava a ne vlasnik robe - Primalac je osoba u čije ime prema tovarnom listu od željeznice preuzima pošiljku netko drugi

Tužitelj je trgovačko poduzeće koje tuži kao prvotuženika osiguravajući zavod i kao drugotuženika željezničko transportno poduzeće. Tužitelj navodi da je prilikom prispijeća vagona živih životinja ustanovljeno da je nekoliko utovarenih grla uginulo, odnosno da je nepokretno, pa da je pretrpio štetu. Zahtijeva da mu tuženici tu štetu nadoknade.

Prvostepeni sud je odbio tužitelja s njegovim zahtjevom. Prema bitnom obrazloženju presude drugotuženi ne može odgovarati tužitelju, jer je bio dužan svoju tužbu upraviti samo protiv prvotuženika. Što se tiče osiguravajućeg zavoda, sud je odbio njegov prigovor zastare, jer se na odnose iz osiguranja moraju primijeniti propisi Zakona o zastarjevanju potraživanja, a ne propisi o zastarjevanju iz Zakona o prijevozu na željeznicama. Ipak je protiv njega odbio tužbu, našavši da po ZPŽ-u pravo na reklamaciju imaju samo pošiljalac i primalac tereta, a tužitelj nije ni jedno ni drugo, a i ničim nije dokazao da je roba bila njegovo vlasništvo.

Drugostepeni sud je uvažio tužiteljevu žalbu, pobijanu presudu ukinuo, i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno raspravljenje. Iz obrazloženja drugostepene presude:

Pogrešno je pravno stajalište prvostepenog suda da su članom 7, st.7 ZPŽ derogirana pravna pravila imovinskog prava u pogledu prava oštećenika da traži naknadu štete od osobe koja mu ju je prouzročila. Suprotno tome, oštećenik ima pravo da po općim načelima imovinskog prava bira da li će štetu koja mu je nastala zbog oštećenja pošiljke nastalog tokom prijevoza reklamirati od željeznice ili od osiguratelja; u potonjem slučaju oštećenik će u smislu citiranog propisa podnijeti Zavodu za osiguranje pismenu reklama-

ciju po propisima o osiguranju. Ovi propisi ne moraju biti identični onima prema kojima se vrši reklamacija željeznici, a imalac prava može svoje pravo ostvarivati i neposredno tužbom, tj. bez reklamacionog postupka propisanog u postupku prema željeznici, ako to nije ugovorom o osiguranju ugovoreno.

Prema tome, pobijana presuda je u dijelu, kojim je tužitelj odbijen sa zahtjevom protiv drugotuženika zbog promašenja legitimacije, donesena na temelju pogrešne primjene materijalnog prava, pa ju je stoga u tom dijelu trebalo ukinuti.

Što se tiče tužbe protiv prvotuženika, prvostepeni sud je u pravilu osnovano utvrdio da pravo na reklamaciju imaju samo osobe iz ugovora o prijevozu /pošiljalac, primalac/ poč u zakonu propisanim uvjetima, pa ta konstatacija odgovara propisu čl.8 ZPŽ. Međutim, iz raspravnog spisa ne vidi se da li je sud u prvostepenom postupku utvrđivao da li je tužitelj stranka iz ugovora; budući da su to tuženici u svojim podnescima osporili, a ipak se upustili i u meritorno raspravljanje, bilo je potrebno da se ta odlučna okolnost u postupku provjeri i da od tužitelja zahtijeva da pridonese dokaze o svojoj legitimaciji. Sada, u žalbenom postupku, tužitelj prilaže jedan tovarni list, koji se odnosi na jednu od spornih vagonskih pošiljki, iz kojega se vidi da je primalac naznačen sa: "Preduzeće Luka i skladišta za Vajdaexport, Zelenika", što znači da je tužitelj u tovarnom listu naznačen kao primalac, a kao takav on je stranka iz čl.8 ZPŽ, pa mu legitimacija ne može biti osporena.

S obzirom na izneseno presuda je u dijelu, kojim je tužitelj odbijen protiv prvotuženika zbog nedostatka legitimacije, donesena na temelju nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pa ju je već stoga trebalo ukinuti.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 4.IX 1965.

Vijeće: dr Dušan Arneri, Ivo Bešker, Oskar Franić

Prijevoz kamionom - Vozarina - Primalac mora platiti iznose koji proizlaze iz tovarnog lista - Ne može se pozivati na okolnost da je on s pošiljaocem - svojim prodavaocem ugovorio jeftiniji način prijevoza - Ovaj ugovor ne tiče se vozara, a primalac ima pravo regresa od prodavaca ako smatra da prodavalac nije postupio prema ugovoru o kupoprodaji - Ako primalac u sporu ne iznese prigovore koji se tiču sadržaja tovarnog lista, treba smatrati da je tužbeni zahtjev vozarov u skladu s navodima tovarnog lista

Tužitelj vozer tuži primaoca, pošiljaoca i špeditera za isplatu dijela vozarine koju mu primalac nije htio platiti.